

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL V1

FEBRUARIE/MAART 2012

KWAZULU-NATAL

PUNTE: 120

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 20 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER afdelings:

AFDELING A	Leesbegrip	VRAAG 1	(30)
AFDELING B	Opsomming	VRAAG 2	(10)
AFDELING C	Taal	VRAAG 3–6	(60)
AFDELING D	Letterkunde	VRAAG 7–8	(20)

2. Lees die instruksies noukeurig deur.

3. Beantwoord AL die vrae.

4. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.

5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.

6. Laat 'n reël oop na elke antwoord.

7. Skenk veral baie aandag aan spelling en sinskonstruksie.

8. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A: LEESBEGRIP**VRAAG 1****TEKS A: KOERANTBERIG**

Lees die berig hieronder en beantwoord die vrae.

“Wit gogo” (88) bly lekker in township

Dorothy Shephard en
haar nuwe familie

1. 'n Huishulp, Nomahlubi Mqwebedu, van New Brighton het so jammer gevoel vir haar werkgewer, Dorothy Shephard, dat sy vir haar blyplek gegee het. Vir Dorothy is die klein HOP-huisie waar sy nou saam met haar nuwe “familie” woon, hemel op aarde. Hierdie huisie is in die middel van New Brighton, 'n *township* wat bekend is vir misdaad.
2. Vroeër vanjaar het Dorothy se gesondheid so verswak dat sy met alles gehelp moes word. Sy kon nie eers meer self loop of haar was nie. 'n Neef, saam met wie sy in Sidwell 'n huis gedeel het, wou haar in 'n ouetehuis sit.
3. Dorothy het gesê: “Ek kry koue rillings as ek dink ek moet alleen in 'n ouetehuis gaan sit. Daar is 'n klomp siek mense wat ek glad nie ken nie.”
4. Nomahlubi Mqwebedu (59), Dorothy se getroue huishulp, het toe nie geweet wat om te doen om te help nie. Dorothy en Nomahlubi het deur die jare soos susters vir mekaar geword. Nomahlubi was jammer vir Dorothy. Sy het gesê: “Dorothy het dag en nag gehuil. Sy was bang om ouetehuis toe te gaan. Ek het begin planne maak om haar te help. In Maart vanjaar het ek haar genooi om by my in New Brighton te kom bly.”

5. Daar was soveel negatiewe stories oor die misdaad in New Brighton dat Dorothy eers bang was om daarnatoe te gaan. Maar al haar vrees het sommer gou in die klein HOP-huisie in New Brighton verdwyn.
6. “Ek word soos ’n koningin versorg. Hier is ’n haan wat my elke môre wakker kraai en laat dink aan my kinderdae op die plaas. Hier hardloop kindertjies met blink gesiggies in en uit. Hier is ook altyd ander oumense wat inkom vir tee en gesels,” het Dorothy gister opgewonde gesê met ’n bakkie krummelpap en suurmilk op haar skoot.
7. Dorothy sê die bure was eers verbaas oor die wit gogo wat langs hulle ingetrek het. Hulle het haar gou laat welkom voel. Hulle besoek haar gereeld. Sy voel veilig by haar nuwe “familie”.
8. Vir Dorothy se verjaarsdag op 18 April, het Nomahlubi koek, lekkers en koeldrank gekoop en álmal genooi. Volgens Dorothy was dit die beste partytjie van haar lewe.

[Verwerk uit: *Die Burger*, 6 Mei 2011]

gogo – ouma, ouer vrou (uit Zoeloe, ugogo)

- 1.1 Hoe oud is Dorothy? (1)
- 1.2 Waar is Nomahlubi se HOP-huis? (1)
- 1.3 Kies die korrekte antwoord en skryf net die letter (A–D) neer.

Wat bedoel Dorothy met die vetgedrukte woorde in die volgende sin?
Dorothy sê dis “**hemel op aarde**” in die HOP-huisie waar sy bly. (Paragraaf 1)

Die vetgedrukte woorde beteken dit is baie ...

- A besig.
B gevaarlik.
C lekker.
D raserig. (1)

- 1.4 In watter woonbuurt het Dorothy en haar neef gebly? (1)

- 1.5 Kies die korrekte antwoord en skryf net die letter (A–D) neer.

Wat bedoel Dorothy met die vetgedrukte woorde in die volgende sin?
“Ek kry **koue rillings** as ek dink ek moet alleen in ’n ouetehuis gaan sit.”

Die vetgedrukte woorde beteken sy ...

- A is baie bang.
B kry baie koud.
C voel baie grilligerig.
D is baie bly. (1)

- 1.6 Lees paragraaf 4 en dan paragraaf 6. Voltooi die volgende sin oor hoe Dorothy se gevoelens verander het.
- In paragraaf 4 lees ons dat Dorothy die healtyd (1.6.1) ... het. Maar in paragraaf 6 is sy (1.6.2) ... (2)
- 1.7 Voltooi die volgende sin deur die KORREKTE antwoord te kies. Skryf net die vraagnommer en die letter (A–D) neer.
- Dorothy se opinie oor New Brighton het verander omdat ...
- A die bure nie meer verbaas is oor die wit gogo langs hulle nie.
B daar nie meer negatiewe stories oor New Brighton was nie.
C almal in New Brighton haar welkom laat voel het.
D sy net te bly was om nie ouetehuis toe te gaan nie. (1)
- 1.8 Daar kom ander mense van Dorothy se ouderdom om by haar tee te drink.
- 1.8.1 Is hierdie stelling WAAR of ONWAAR? (1)
- 1.8.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 1.8.1 deur 'n sin aan te haal. (1)
- 1.9 Voltooi die volgende sinne. Skryf net die vraagnommer en die KORREKTE antwoord neer. Kies jou antwoord uit die woorde in die raampie hieronder.
bang; tuis; gewoond; verbaas
- Dit gaan goed met Dorothy in New Brighton. Sy voel daar (1.9.1) ... Die bure is nou (1.9.2) ... aan haar. (2)
- 1.10 Wat maak Dorothy elke oggend wakker? (1)
- 1.11 Wanneer is die onderhoud, volgens die artikel (paragraaf 6), met Dorothy gevoer?
- Kies die KORREKTE antwoord en skryf net die letter (A–D) neer.
- A 3 Mei 2011
B 4 Mei 2011
C 5 Mei 2011
D 6 Mei 2011 (1)
- 1.12 Waarom kan ons sê dat Dorothy tevrede is met eenvoudige kos? (2)
- 1.13 Hoe noem Dorothy se nuwe bure haar? (1)
- 1.14 Watter les kan Dorothy se neef by Nomahlubi leer? (1)
- 1.15 Watter insident van die koerantberig laat jou:
- 1.15.1 Hartseer voel (1)
1.15.2 Gelukkig voel (1)

TEKS B: WEERBERIG

Lees die weerberig hieronder en beantwoord die vrae.

Die weer in Beeld

S	son
Gb	gedeeltelik bewolk
B	bewolk
Lr	ligte reën
D	donderbuie
R	reën
M	mis
Sn	sneeu

Sontye
Sonop (Jhb): 05:29
Son sak: 18:18

Maantye
● 26/10 ◐ 02/11
○ 12/11 ◑ 20/10

Kans op reën

Wêreldtemperatuur

Amsterdam	05/11	Londen	07/13
Athene	09/21	Los Angeles	15/19
Bangkok	25/32	New York	09/20
Beijing	10/20	Parys	03/12
Berlyn	04/09	Perth	13/25
Chicago	05/07	Rome	10/20
Dublin	10/10	Tokio	16/20
Hongkong	19/27	Washington	10/16
Jerusalem	11/20	Wene	04/10

Die week se weer	Vandag landwyd	Reën
(Johannesburg) Môre: 09/23. Warm en gedeeltelik bewolk. Oormôre: 11/26. Warm en sonnig. Sondag: 13/29. Warm en sonnig.	Gauteng, Vrystaat, Mpumalanga, Noordwes, Noord-Kaap, Wes-Kaap: Matig en gedeeltelik bewolk. Oos-Kaap, KZN, Limpopo: Matig met reën.	MPUMALANGA: Vaalhoek 4 mm NOORDWES: Klerksdorp 5 mm VRYSTAAT: Bethlehem 4 mm NOORD-KAAP: Koinghaas 12 mm WES-KAAP: Jonkershoek 38 mm LIMPOPO: Tzaneen 31 mm KZN: Van Reenen 10 mm OOS-KAAP: Barkly-Oos 2 mm

[Uit: Beeld, Donderdag 20 Oktober 2011]

- 1.16 Watter dorp in die Vrystaat se minimum temperatuur gaan die laagste wees? (1)
- 1.17 Durban 18/23 S
- 1.17.1 Waarvoor staan S? (1)
- 1.17.2 Kies die korrekte antwoord tussen hakies.
23° is die (minimum/maksimum) temperatuur by Durban. (1)
- 1.18 Hoe laat sak die son in Johannesburg op 20 Oktober 2011? (1)
- 1.19 Vir watter plek in die Oos-Kaap word daar ligte reën voorspel? (1)
- 1.20 Kyk na “Die week se weer”.
- Wat sal Johannesburg se minimum temperatuur op Saterdag 22 Oktober 2011 wees? (1)
- 1.21 Watter tipe weer word vir KZN voorspel in “Vandag landwyd”? (1)
- 1.22 Watter dorp in die Noord-Kaap het 12 mm reën gekry? (1)
- 1.23 Watter plek in Namibië lê heelbo links op die kaart? (1)
- 1.24 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer en die letter (A–D) neer.
- Hoe sterk gaan die wind in die omgewing van George waai?
- A 10 km/h
B 20 km/h
C 55 km/h
D 40 km/h (1)

TOTAAL AFDELING A: 30

AFDELING B: OPSOMMING**VRAAG 2: WENKE VIR 'N MOOI VEL**

- In die teks is daar 7 wenke vir 'n mooi vel. Som hierdie 7 wenke op.
- Moenie net die opskrif by elke nommer oorskryf nie (bv. sonskerm, slaap, water, ens.)
- Jou opsomming moet ongeveer 60 woorde wees.
- Die opsomming moet puntsgewys (1–7) opgesom word.
- Skryf die punte onder mekaar neer.
- Skryf die getal woorde onder aan die opsomming neer.

WENKE VIR 'N MOOI VEL**1. Sonskerm**

Baie mense bring te veel tyd in die son deur. Die son is nie goed vir jou vel nie. As jy in die son moet wees, smeer sonskerm aan.

2. Slaap

Jy moet 8 ure per nag slaap. Terwyl jy slaap, word nuwe selle gevorm en die skade aan jou vel word herstel.

3. Eetgewoontes

Eet genoeg vrugte en groente vir 'n mooi vel. 'n Goeie dieet van groente en vrugte, laat jou niere en lewer goed werk. Dit hou jou liggaam skoon.

4. Oefening

Oefening laat suurstof in jou bloed beweeg en laat nuwe selle groei. Gereelde oefening is dus belangrik vir 'n mooi vel.

5. Velroom

Almal het verskillende veltipes. Party mense se vel is droog en ander s'n is olierig. Kies die regte velroom vir jou tipe vel.

6. Higiëne

Maak seker dat jy jou vel aan die einde van elke dag skoon maak. Jou liggaam neem suurstof deur die vel op; daarom is dit nodig dat jou vel asemhaal.

7. Water

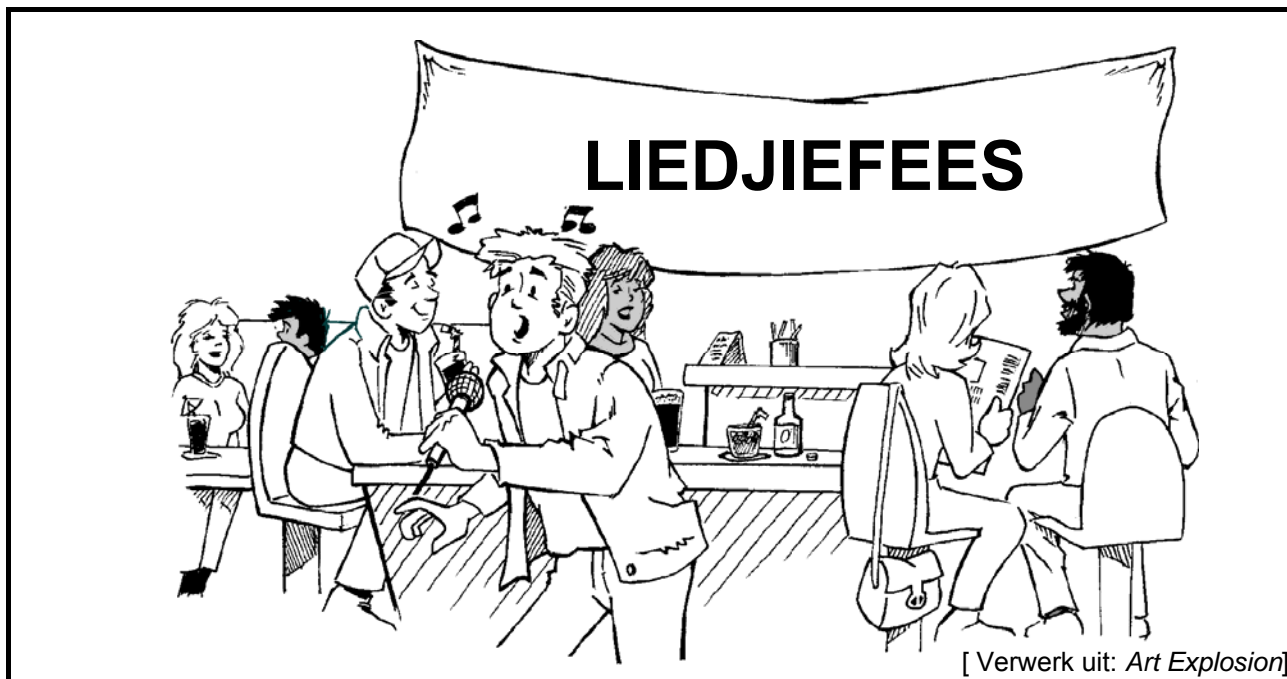
As daar genoeg water in jou sisteem is, spoel dit alle slegte stowwe uit jou liggaam. Om gesond te bly en 'n mooi vel te hê, moet jy dus elke dag 8 glase water drink.

[Verwerk uit: *Leef*, Januarie 2008]

TOTAAL AFDELING B:**10**

AFDELING C: TAAL**VRAAG 3: WOORDSTRUKTURE**

Kyk na die prent hieronder en beantwoord die vrae.

- Skryf net die vraagnommer en die KORREKTE antwoord neer.
- Al die antwoorde in hierdie vraag moet KORREK gespel word.

- 3.1 Gee EEN WOORD vir die woorde tussen hakies.
Die mans dra mooi (hemde, broeke en baadjies). (1)
- 3.2 Gee die SAMESTELLING van die woorde tussen hakies.
Die meisie het 'n (hand + sak). (1)
- 3.3 Kies die korrekte VOORSETSEL.
Die man kyk (aan/na) die meisie. (1)
- 3.4 Gee die KORREKTE VORM van die woord tussen hakies.
John maak vanaand (goed) musiek. (1)
- 3.5 Gee die korrekte TRAP VAN VERGELYKING vir die woord tussen hakies.
Die mense dink John sing (mooi) as Dozi. (1)

- 3.6 Gee EEN WOORD vir die woorde tussen hakies.
John hou sy mikrofoon vas. Hy staan (met + dit) in sy hand. (1)
- 3.7 Kies die AFKORTING tussen hakies vir die woord “asseblief”.
Almal vra dat John (asb./a.u.b.) weer moet sing. (1)
- 3.8 Gee die INTENSIEWE VORM vir die woord tussen hakies.
Die gaste sit (stil) en luister. (1)
- 3.9 Kies die KORREKTE antwoord.
Almal (hou om/hou daarvan om) na John te luister. (1)
- 3.10 Skryf die GETAL in woorde.
John sing al vandat hy (15) jaar oud is. (1)
- 3.11 Kies die korrekte vorm van die INFINITIEF.
John leer die meisie (om te/te) sing. (1)
- 3.12 Gee die VERKLEININGSVORM van die woord tussen hakies.
Hy sing vir haar ’n mooi (lied). (1)
- 3.13 Gee die MEERVOUD van die woord tussen hakies.
John en sy (vriend) kuier lekker saam. (1)
- 3.14 Gee die MANLIKE VORM van die woord tussen hakies.
John is ’n bekende (sangeres). (1)
- 3.15 Gee die korrekte DEELWOORD vir die woord tussen hakies.
John het voor (belangstel) gaste opgetree. (1)
- 3.16 Kies die korrekte TUSSENWERPSEL tussen hakies.
(Ai!/Ga!/Hoera!), John het die liedjiefees gewen. (1)
- 3.17 Kies die korrekte VOORNAAMWOORD tussen hakies.
Die meisie het na die vertoning siek geword, en (haar/sy) is in ’n hospitaal opgeneem. (1)

- 4.4 VERBIND die sinne met die woord tussen hakies.
Sofia praat oor liefde. Hamlet lees sy boek. (en) (1)
- 4.5 Skryf die sin oor in die ONTKENNENDE VORM.
Hamlet spoel êrens op 'n eiland uit.
Begin só: Hamlet spoel ... (2)
- 4.6 Rangskik die woorde tussen hakies in die KORREKTE VOLGORDE. Skryf die hele sin uit.
Hamlet en Sofia stap (na die park toe) (rustig) (elke week). (1)
- 4.7 Beantwoord die vraag ONTKENNEND. Skryf die hele sin uit.
Is Sofia verlief op Hamlet?
Begin só: Nee, Sofia ... (2)
- 4.8 Skryf die sin oor in die INDIREKTE REDE.
Sofia sê: “Ek wil altyd by Hamlet bly.”
Begin só: Sofia ... (1)
- 4.9 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf die hele sin uit.
Hamlet (hoef nie/hoef nie om) altyd 'n boek te lees nie. (1)
- 4.10 VERBIND die sinne met die woord tussen hakies. Skryf die hele sin uit.
Sofia is kwaad vir Hamlet. Hy verkies sy boek. (omdat) (1)
- 4.11 Skryf die sin oor in die DIREKTE REDE.
Sofia sê dat sy 'n boek wil hê.
Begin só: Sofia ... (2)
- 4.12 Skryf die sin oor in die TOEKOMENDE TYD.
Hamlet hou van boeke.
Begin só: Hamlet ... (2)
- 4.13 Skryf die sin oor in die LYDENDE VORM.
Sofia het vir Hamlet geïgnoreer.
Begin só: Hamlet ... deur Sofia ... (2)
- 4.14 Skryf die sin oor, begin met die vetgedrukte woorde.
Hamlet en Sofia sit **elke dag** op die boomstomp. (1)

- 4.15 Skryf die sin oor in die TEENWOORDIGE TYD.
Hamlet het die dik boek gelees.
Begin só: Hamlet ... (1)
- 4.16 Skryf die sin oor in die VERLEDE TYD.
Hamlet is lief vir boeke.
Begin só: Hamlet ... (1)
- 4.17 Watter uitdrukking sal by die laaste raampie pas?
Kies die KORREKTE ANTWOORD.
Hamlet het hom ... geskrik.
A deur die blare
B oor 'n boeg
C verlam
D boeglam (1)
- 4.18 Voltooi die INFINITIEF. Skryf die hele sin oor.
Begin só: Sofia is altyd reg ... met Hamlet ... baklei. (1)
[25]

VRAAG 5: REDIGERING

Jou vriend het 'n artikel vir julle skoolkoerant geskryf. Hy het vir jou gevra om die artikel deur te lees en die foute wat onderstreep is, reg te maak.

Water: Hoekom drink ons dit?

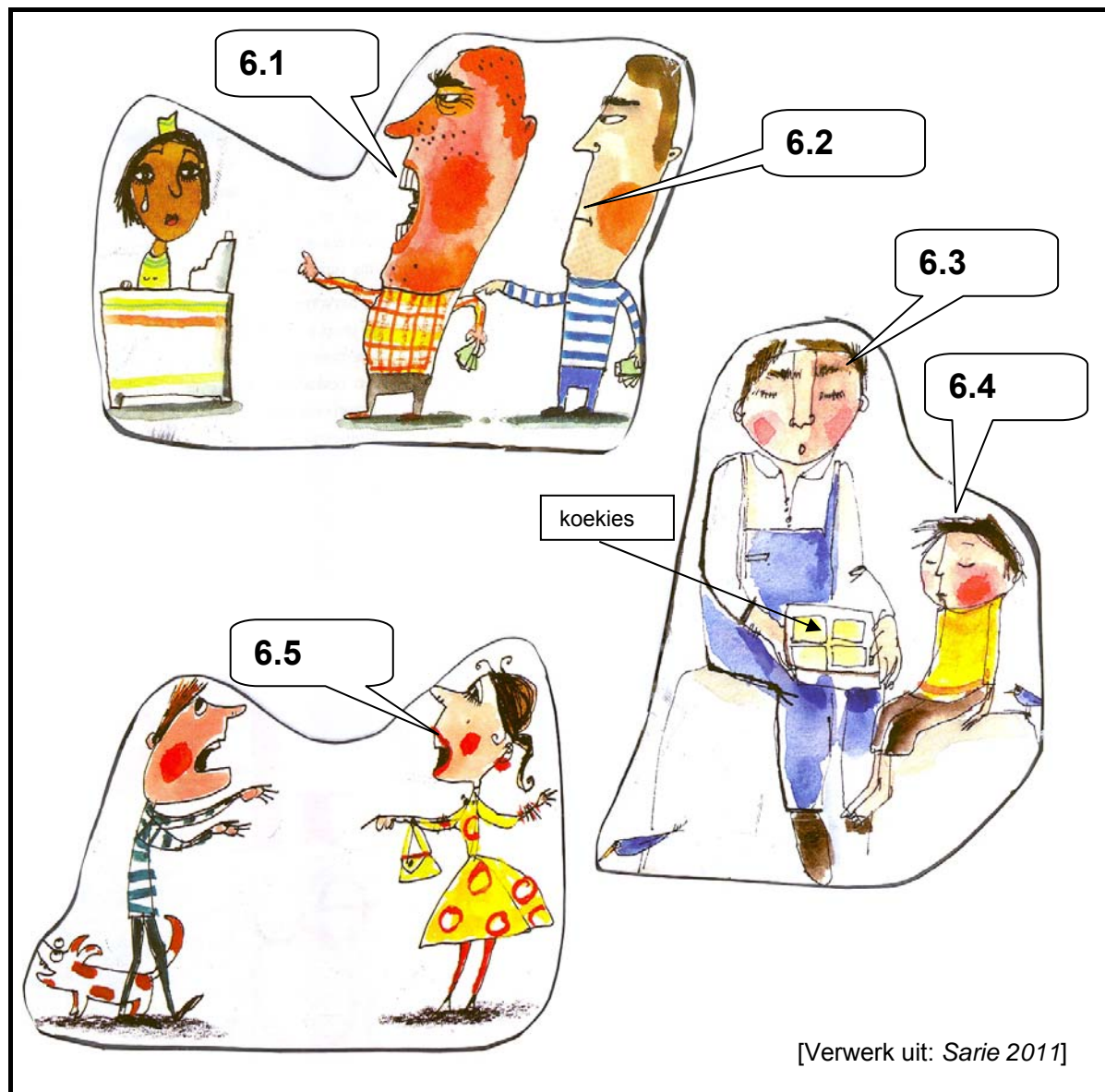
- 1 Glo jy daaraan om agt glasse water per dag te drink?
 2 Is jy ook iemand wat bekommered is oor jou gesondheid en liewer gebottelde
 3 water drink?
 4 Dan is hierdie artikel vir jy bedoel!
- 5 Waarom drink baie mense gebottelde water_
- 6 • Ons is nie so seker dat kraanwater is skoon nie.
 7 • Dit is so maklik om 'n bottels water te koop as jy in 'n winkel is en jy word
 8 dors.
 9 • Gebottelde water smaak lekkerste as kraanwater.
 10 • Omdat ons omgee vir ons gesondheid, drink ons liewers gebottelde water
 11 en nie koeldrank.
- 12 Het jy geweet:
- 13 • Gebottelde water is nie regtig gesonder as kraanwater nie?
 14 • Jy het twentig tot dertig ml water per dag nodig, vir elke kilogram wat jy
 15 weeg? As jy dus 60 kgs weeg, moet jy ten minste 1,8 liter water per dag
 16 drink.

- 5.1 Verbeter die spelling van die onderstreepte woord in reël 1. (1)
- 5.2 Verbeter die spelling van die onderstreepte woord in reël 2. (1)
- 5.3 Verbeter die voornaamwoordfout in reël 4. (1)
- 5.4 Skryf die sin in reël 5 oor en vul die leesteken in wat uitgelaat is. (1)
- 5.5 Skryf die onderstreepte gedeelte in reël 6 oor en verbeter die woordorde. (1)
- 5.6 Gee die regte vorm van die onderstreepte woord in reël 7. (1)
- 5.7 Gee die regte vorm van die onderstreepte woord in reël 9. (1)
- 5.8 Skryf die onderstreepte deel in reël 10 oor en vul die ontkenningwoord wat weggelaat is, in. (1)
- 5.9 Gee die korrekte spelling van die onderstreepte woord in reël 14. (1)
- 5.10 Skryf die korrekte vorm van die afkorting vir die woord "kilogram" in reël 15. (1)

[10]

VRAAG 6: KRITIESE TAALBEWUSTHEID EN INTERPRETASIE VAN TEKSTE

In die prent is voorbeelde van swak kommunikasie.
Kyk na die prent en beantwoord dan die vrae.

Kies die beste antwoord om by elke situasie te pas. Skryf net die vraagnommer (6.1–6.5) en die letter (A–D) neer.

- 6.1 Die vrou het vir die man die verkeerde kleingeld gegee.
Kies die sin wat die kwaai man sal gebruik om haar baie sleg te sê en te laat huil.
- A “Ag nee, jy het dan vir my die verkeerde kleingeld gegee.”
 - B “Kan jy nie jou werk doen nie? Jou dom esel!”
 - C “My kleingeld is te min.”
 - D “Dis nie mooi om vir mense die verkeerde kleingeld te gee nie.”

(1)

- 6.2 Die kwaai man se vriend probeer hom kalmeer.
Kies die sin wat die vriend vir die kwaai man sal sê.
- A “Moenie so lelik met haar praat nie, kom ons loop eerder.”
B “Sy kan maar huil, sy het moeilikheid gesoek!”
C “Trane gaan niks regmaak nie!”
D “As ek jy is, sal ek vir haar bestuurder gaan sê.” (1)
- 6.3 Die seun is hartseer en ongelukkig.
Kies die sin wat die pa sal gebruik om hom te troos.
- A “Jy gaan later honger word.”
B “Eet jou kos!”
C “Eet ’n koekie, dalk sal jy dan beter voel.”
D “Doen wat ek vir jou sê!” (1)
- 6.4 Die seun is hartseer en ongelukkig en wil nie ’n koekie eet nie.
Kies die sin wat die seun sal gebruik om dit aan te dui.
- A “Waarom los jy my nie uit nie?”
B “Nee, ek wil nie eet nie!”
C “Ek is nie honger nie.”
D “Nee dankie, my hart is te seer om te eet.” (1)
- 6.5 Die man wil nie met die hond gaan stap nie.
Kies die sin wat die vrou sal gebruik om haar man te beveel om met die hond te gaan stap.
- A “Sien jy nie die hond wil gaan stap nie?”
B “Hoekom wil jy nie met die hond gaan stap nie?”
C “Goeie mans stap gereeld met hul honde.”
D “Gaan stap met die hond!” (1)

[5]**TOTAAL AFDELING C: 60**

AFDELING D: LETTERKUNDE**LUGSPIEËLING – Mycelie Pienaar**

Hierdie afdeling bestaan uit TWEE vrae.

Beantwoord EEN vraag van die TWEE vrae.

VRAAG 7: AG NEE DANKIE MAN, OUPA! – H du Plessis

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

“Ou Kalla, kom jy Saterdag saam, of wat?” Ben knoop sy tekkies vas sodat Kallie nie sy gesig kan sien nie. Dit vervies hom as iemand so koponderstebo met hom praat. Miskien omdat hy nie so danig wonderlik kan hoor nie, maar nogtans. Dis sommer ongeskik, sê oupa Karel altyd. Hy vergeet dat Ben hom nie kan sien nie en skud sy kop.
 “Hei dowe oor, kom jy of bly jy?” Sy tekkies eindelijk na bevrediging vas, kyk Ben Kallie vraend aan.
 Kallie wil hom iets toesnou, maar hou hom in.

- 7.1 Kies die KORREKTE antwoord.
 Skryf slegs die vraagnommer en die letter (A–D) neer.

Wat doen Kallie Saterdag noudat sy oupa-hulle in die stad bly?

- A Hy kuier saam met sy maats.
 B Hy kuier saam met sy oupa.
 C Hy gaan ry saam met Ben fiets.
 D Hy gaan saam met Tommie fliiek toe. (1)

- 7.2 Waar het Kallie se oupa en ouma vroeër gebly? (1)

- 7.3 Voltooi die volgende sinne deur die woorde in die lys hieronder te gebruik.
 Skryf slegs die vraagnommer (7.3.1–7.3.4) en die woord neer.

beleggings; verskoning; visvang; dokter; prokureur; fliiek

Miskien moes hy maar gegaan het. Oupa drop hom nou al 'n ruk lank. Die eerste keer het Ouma hom vertel Oupa moes (7.3.1) ... toe om papiere te teken. Elke keer 'n ander (7.3.2) ... Maar voor laas week moes Oupa glo dringend (7.3.3) ... toe. Laas week was nie Oupa of Ouma tuis nie, sy ma het gesê dat die ou mense ook maar hulle dingetjies het om te doen. Hierdie week sê Ouma dat Oupa kyk na (7.3.4) ... en dis die enigste tyd wat hulle hom kan rondry. (4)

- 7.4 Oupa wou hê dat Kallie Saterdag by hom moes kuier.

- 7.4.1 Is hierdie stelling WAAR of ONWAAR? (1)

- 7.4.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 7.4.1 in EEN sin. (1)

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

Hy trap vinniger en moet lelik uitswaai vir 'n roekelose student. Ry seker sy pa se kar, dink Kallie wrewelrig. Wens hy't al 'n lisensie gehad en noudat Oupa-hulle stad toe getrek het, kry hy ook nooit meer 'n kans om trekkers te dryf en met die bakkie te ry nie. Vir wat moet mense staan en oud word, vir wat kan hulle nie altyd sommer net daar wees vir hulle kinders nie?

Hy gooi 'n moviese es by Oupa-hulle se voorhek, wat oopstaan, in.

- 7.5 Voltooi die sin hieronder deur die ontbrekende woorde langs die vraagnommer neer te skryf.
- Onder die afdak het (7.5.1) ... se Jettatjie gestaan, maar (7.5.2) ... se motor was nie daar nie. (2)
- 7.6 Kies die KORREKTE antwoord.
Skryf slegs die vraagnommer en die letter (A–D) neer.
- Waaraan het die appeltert se speserygeur wat Ouma se huis vol hang, vir Kallie herinner?
- A Aan die tyd in die stad
B Aan die tyd in die dorp
C Aan lekker tye
D Aan slegte tye (1)
- 7.7 “As Ouma so oor ander goed begin gorrel as 'n mens haar iets vra, moet jy sommer weet.”
- Wat het Kallie toe definitief geweet? (1)
- 7.8 Waarom het Kallie besluit om nie om te draai toe hy sy ouma sien huil het nie? (1)
- 7.9 Wie het in die Black Cat met 'n jong meisie gesit en voetjie-voetjie speel? (1)
- 7.10 Kies die aanhalings uit KOLOM B om by die karakters in KOLOM A te pas. Skryf slegs die vraagnommer (7.10.1–7.10.4) en die letter (A–E) neer, bv. 7.10.5 F.

KOLOM A		KOLOM B	
7.10.1	Kallie se ma	A	“Ou Kal, sal ek en jy volgende Saterdag 'n vissie gaan vang?”
7.10.2	Kallie se pa	B	“As dit nog 'n respektabele mens was!”
7.10.3	Kallie se ouma	C	“En intussen moet Ma op grootskaal verneder word!”
7.10.4	Kallie se oupa	D	“Die ding sal nog uitwerk. Pa sal tot sy sinne kom.”
		E	“Ou Kallie, jy moenie kant kies nie, seblief.”

(4 x 1) (4)

- 7.11 Waarom het Kallie vir sy ouma gesê dat hy haar eerder Maandagmiddag met die plantjies sal kom help? (1)
- 7.12 Waarom, dink jy, het Kallie “nee dankie” gesê vir sy oupa se uitnodiging om te gaan visvang? (1)

[20]**OF****VRAAG 8: SOLDATE IN WIT KLERE – Hannah Bell**

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

Een nag, gedurende die bosoerlog in Zimbabwe, het oom Labu Labuschagne aan die bewe gegaan. Hy, groot, fris beesboer, het gebewe soos 'n kind van sewe. Buite die plaashuis het dit gedreun en geblits, maar dit was nie die onweer wat hom bang gemaak het nie. Hy was kwaai donderweer gewoond. Daar was 'n bouse gees in die lug wat hy aan sy lyf kon voel. Dit het hy vertel.

- 8.1 Wie het almal swaargekry tydens die vryheidsoerlog in Zimbabwe? (1)
- 8.2 Watter werk het oom Labu op die groot Wanedzi-beesplaas gedoen? (1)
- 8.3 Naby watter landsgrens het die Wanedzi-beesplaas gelê? (1)
- 8.4 Wat is hierdie gebiede wat so naby die grens gelê het, genoem? (1)
- 8.5 Waarom het die regering 'n reël gemaak dat geen boer alleen op 'n plaas mag bly nie? (1)
- 8.6 Voltooi die volgende sinne deur die woorde in die lys hieronder te gebruik. Skryf slegs die vraagnommer (8.6.1–8.6.4) en die woord neer.

'n hinderlaag; 'n boomstomp; 'n geweerloop; 'n mens; 'n landmyn; 'n sloot

“Hou jou oë op die pad, Nevil, en kyk of jy iewers los grond sien.

Dit kan beteken daar is (8.6.1) ... begrawe.

En hou die bosse aan die kant van die pad ook dop, of jy nie (8.6.2) ... sien blink nie.”

Toe hulle van die plaaspad af in die teerpad wat dorp toe loop, indraai, het oom Labu asem opgehou dat hulle dalk êrens in (8.6.3) ... kan inry. Miskien is daar (8.6.4) ... oor die pad gegooi, wat hulle sal verplig om uit te klim. (4)

- 8.7 Kies die KORREKTE antwoord.
Skryf slegs die vraagnommer en die letter (A–D) neer.

Oom Labu het alleen teruggery plaas toe. Sy hart was swaar in sy binneste, oor ...

- A die inboorlingdorpies wat geplunder is.
B die sendingstasies wat met mortiere geskiet is.
C hy alleen op die plaas moes slaap.
D die oorlog en Nevil wat siek was. (1)

8.8 Oom Labu het daardie aand na sy buurman toe gery.

8.8.1 Is hierdie stelling WAAR of ONWAAR? (1)

8.8.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 8.8.1 in EEN sin. (1)

8.9 Kies die antwoorde uit KOLOM B om by die karakters in KOLOM A te pas. Skryf slegs die vraagnommer (8.9.1–8.9.4) en die letter (A–E) neer, bv. 8.9.5 F.

KOLOM A		KOLOM B	
8.9.1	Nevil	A	“Die werksmense op die plaas wag daar om betaal te word.”
8.9.2	Dokter	B	“Ons wil hê hy moet vir ons hulle spore wys.”
8.9.3	Kaptein	C	“Ons was bang vir die soldate in wit klere.”
8.9.4	Vryheidsvegter	D	“Ek is nog pas hier. Ek kan nie nou al gaan lê nie.”
		E	“U sal maar in die dorp moet oorbly.”

(4 x 1) (4)

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

Maar die vrees! Niks wou daarvoor help nie. Dit was iets bonatuurliks. En toe begin hy dink aan sy kinderjare, aan sy ouers, aan die Sondagskool. Aan die stories wat hy daar gehoor het. Hy kyk, en dit is asof die Verlore Seun voor hom kom staan. Bang en radeloos. En hy sien hoe hy opstaan en na sy vader gaan en sê: “Ek het teen u gesondig!” Net daar het hy voor sy bed neergekniel.

8.10 Kies die KORREKTE antwoord.
Skryf slegs die vraagnommer en die letter (A–D) neer.

Waarom kon oom Labu nie die hulp van die weermag vra nie?

- A Hy het nie die streng klokkeel gehoorsaam nie.
- B Hy het op sy knieë aan die slaap geraak.
- C Vrees het hom aan sy keel gegryp.
- D Hy het nie die reël nagekom, om nooit alleen te bly nie. (1)

8.11 Waarom dink jy was dit 'n goeie besluit van oom Labu om nie na sy buurman toe te ry nie? (1)

8.12 Waarvoor het oom Labu vir God om vergifnis gevra? (1)

8.13 Wie dink jy was die soldate in wit klere wat om oom Labu se huis gestaan het? (1)
[20]

TOTAAL AFDELING D: 20
GROOTTOTAAL: 120